

2003

XLII. ŠP (23.–25. 5.)

Opět „divadlo v pohybu“ – což vystihovalo nejen formu inscenací, ale také neustálé přecházení mezi hracími prostory. Podle nového statutu byl ročník otevřen všem souborům, „jejichž dramaturgicko-režijní koncepce a výběr prostředků vykazovaly osobité hledání a netradičnost použitých postupů“, věková hranice nebyla stanovena, ale nejméně 50 % účinkujících mělo být ze školy, kterou soubor reprezentoval – takže problém s účastí měly zase soubory, v nichž účinkující byli mladší patnácti let...

V té době získalo studentské divadlo novou celostátní přehlídku, Náchodskou prima sezonu. Město Písek v tomto roce dokonce požádalo o udělení ochranné známky „Šrámkův Písek“ včetně loga místního výtvarníka Jana Sýkory – vzhledem k „akutnímu nebezpečí zneužití tohoto názvu“, a v následujících deseti letech je takto mohlo používat...

Program připravila programová rada z návrhů dvaceti pěti inscenací doporučených z devíti krajských přehlídek, vybrala jich třináct, o něco méně než v ročnících předešlých. Dalších 26 inscenací mladých tvůrců se toho roku prezentovalo na Náchodské prima sezoně. Písecká představení sledovalo cca 180 diváků, většinou členů hrajících souborů, které zůstávaly po celou dobu přehlídky. Hrало se v Divadle Fráni Šrámka, často opět na jevišti s diváky, v Divadle Pod čarou, kde také probíhaly diskuse. Velký sál Kulturního klubu opět využit nebyl, byť k jeho rekonstrukci zatím nedošlo. A sály bývaly často poloprázdné, píseckých diváků, kromě školních návštěv, přišlo opět minimum...

Úroveň představení byla značně rozdílná. Dominovala v nich dvě témata: „Bůh a Bolest, religiozita versus násilí všeho druhu, vznešenost, autorita versus revolta a strhávání masek, podle Freuda Bůh umřel a já nevěřím, že by ho šlo vzkřísit – co ale s tím a jak toto téma zobrazit na jevišti?“ připomíná Vladimír Hulec ve své recenzi.

V tom duchu se nesla řada představení: Divadlo na kraji z Nového Jičína zpracovalo téma viny a vzpoury v inscenaci **Soudce** (režie Věra Matýsková), avšak „velmi vágní na to, aby zasáhlo srdce diváka“. Spíše se to dařilo litomyšlskému souboru Elevace s hrou **Lod' andělů** Matěje Šefrny v jeho režii, inscenaci na tragické a bolestné téma dětských sebevražd. Divadelně byla inscenace propracovanější, ale „formálně i obsahově poněkud patetická“. Hrála se dvakrát, také pro místní školy. Soubor Rotunda Znojmo přivezl hru Daniely Fischerové, dramatický pohádkový příběh podle Carla Gozziho **Princezna T**, kterým autorka demonstruje problém „kolaborace“ se zlem a mocí – představení „důstojné a uměřené v obsahu i formě, avšak sošné a rovněž patetické“. Po několika letech se objevila břeclovská Regina s citlivou dramatizací Márquezovy povídky **Nejkrásnější utopenec na světě** (scénář a úprava Ondřej Böhm, režie Martin Janků a Zdeněk Miklín), inscenace však nechala diváka chladným... Poprvé v Písku vystoupila českotřebovská skupina Triarius s inscenací podle Dostojevského a Krasova **Bílá noc** (režie Laco a Lenka Špaisovi), s dramatickým opusem – „zpověď muže, který hledá okamžik blaženosti“, na jevišti však jen přiznaná literatura, spíše romantický Puškin než Dostojevskij, opět příliš velké sousto, jak poznamenává Hulec.

Ironický pohled na svět a radost z bytí – teď a tady – byl hlavní devizou inscenace pražské Vostošky **Snížka**, podle Hulce dokonalé hříčky divadelní radosti a chytrosti. Tomáš Jeřábek, David Kašpar, Petr Prokop a Ondřej Cihlár se představili jako budoucí hvězdy „netradičního“ divadla. A opět i královéhradecká ZUŠ Na Střezině, tentokrát soubor absolventů Dospělá embrya s hudebním kabaretem **Praha, ani ne tak magická jako komická** podle Gustava Meyrinka s charizmatickým herectvím svého vedoucího, autora a režiséra Jana Dvořáka; představení ale působilo poněkud rozpačitě. Ostřejší humor předvedly Karolina

Lišková, Kateřina Mikanová a Marcela Magdová (budoucí divadelní kritička) z pražského souboru 3+1 v klipově jednoduché inscenaci Karla Dlabáče *Zajímá mě jenom nesmysl*, a byl to jeden z objevů tohoto ročníku. Nadějný pražský soubor Krvík Totr v inscenaci Petra Novotného a Tomáše Kouta *Tají dech* nabídl černý humor a hororovou atmosféru; nápadité a chytré představení, byť poněkud „převymyšlené“, však narazilo na limity většího sálu. Jihlavský soubor De Facto Mimo uvedl „dramatický román“ českého surrealistického básníka Karla Hynka *Inu, mládí je mládí (román)* v úpravě a režii Petra Soumara, stylizovanou inscenaci s řadou výtvarných asociací a zdařilých hereckých kreací, sice zatím „rozostřenou“, ale magickou.

Nejvýraznějšími soubory ročníku byly náchodský Dred, červenokostelečtí Černí šviháci a náchodské uskupení Společnost dr. Krásky. Dred a jeho principál Ondřej Pumr se inspirovali prózou Vítězslava Nezvala *Valérie a týden divů* (režie Petr Hašek), ironickou, mystickou a hororovou báchorou podle klasika české literatury, inscenovanou s chórem masek. A jako vždy s hereckými handicap. Osobitý surrealistický text Josefa Tejkla v duchu Ladislava Klímy spolu s černým humorem E. A. Poea a pábítelstvím Bohumila Hrabala s názvem *Amatéri* (režie Josef Tejkl) inscenovali Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí – jako hororový příběh o marketingovém soupeření dvou pohřebních ústavů. Navíc s autentickým herectvím, inspirovaným českou hospodou. Skvělá inscenace se však v Písku příliš nepovedla. Další surrealistický opus – Společnost dr. Krásky z Úpice (a Prahy) s Lantovou shakespearovskou adaptací *Macbeth 2003* byla oproti *Dorotě* z roku 2001 rozmáchlejší a autorsky ambicióznější: „dekompozice textu, experiment, který zahrnuje i rozbíjí inscenační tradici hry,“ inscenace se hrála v celém prostoru divadla. Hulec připomíná, že „Lanta je na cestě Petra Lébla, přibírá Sergeje Fedotova a otevírá fantazii a hlubiny v divadle u nás netušené“.

Kromě některých skvělých inscenací tento ročník neznamenal žádnou revoluci, určitě ale otevřené myšlení... Odbornou porotu tvořili Vladimír Hulec, Peter Janků a nově amatérský divadelník z Volyně René Vápeník. Porotě asistoval Karel Tomas, zastávající i funkci tajemníka poroty, odborného zástupce NIPOSATAMA i místních pořadatelů; vše na jednu hlavu... Samozřejmě byly diskuse o odehraných představeních, vyšla dvě čísla zpravodaje, na němž se opět podílela Adéla Janovská spolu se Zuzanou Ráslovou, bohužel bez recenzí, kromě programového kalendáře zpravodaj uveřejnil jen obecnější příspěvky k dramaturgii (Vladimír Mikulka a Markéta Hoskovcová).

Financování přehlídky s podporou MK ČR a města bylo standardní. Písečtí pořadatelé se opět postarali o bohatý doprovodný program, např. představení pro školy, pouliční akce pro děti i dospělé byly navštíveny až masově, avšak festivalových představení se to příliš nedotklo, byť bylo diváků o něco více než dříve.

Divadlo v pohybu je míněno jako fenomén označující hledání nových překvapivých možností, a to buď z hlediska obsahového – myšlenkového sdělení, nebo formy komunikace divadlem, nejlépe pak obého pospolu. Podtitulek je tudíž oprávněný, leč pro svou obecnost musí být ještě precizován. Divadlo bez pohybu je totiž nonsens. Nehledě na to, že i to nejvíce zakonzervované se konec konců pohybuje, jen opačným směrem vzhledem k času, v němž právě žijeme. Myslím, že by se pregnantnější vymezení [ŠP] mělo opřít o slůvko „hledání“, že by v podtitulku měl zaznít termín experiment. [...] Je pochopitelné, že tvůrci, a nejen ti mladí věkem, mohou pokládat za experiment ledacos, i to, co jím není. Fundovaný tým poroty by zajisté korigoval mylné směřování souboru po té které linii tak, aby soubor došel posouzení, konfrontace a zasloužené satisfakce svého snažení v adekvátním kontextu.

Jakkoliv byl letošní ŠP přehlídkou zdařilou a po loňském nakročení ke kvalitě, inspirativnosti a hledání takové směřování většinou představení potvrdil, objevily se v jeho programu inscenace mimo zamýšlený smysl přehlídky... (Strotzer, Milan. Šrámkův Písek a jeho mantinely. AS 2003, roč. 40, č. 3, s. 22)

V úvodním slově do letošního zpravodaje napsal Karel Tomas: Strčte hlavu do Písku!... Tomasova slova mě inspirovala i k vystrčení kritického oka, neb Písek si to zaslouží. Je to dospělá přehlídka, kde se setkávají vyspělí tvůrci s těmi, co možná mají o divadle jen střídme vědomosti, ale nechybí jim statečná srdce a otevřená mysl. Takový alespoň mám pocit ze svých porotcovských účinkování [V. H. v porotě již potřetí, pozn. ed.] a z toho letošního nejvíc. Setkání inscenací s diváky a divadelníků s porotci to byla nadobyčej vstřícná a různorodá, přičemž sdostatek kritická, nevyhýbající se ani bolestným pojmenováním nedostatků, chyb a omylů. (Hulec, Vladimír. Patos, ironie a hlubší význam. AS 2003, roč. 40, č. 3, s. 23)